

"Evet, insana verilen bütün cihazât-ı acîbe, bu ehemmiyetsiz hayat-ı dünyeviye için değil, belki pek ehemmiyetli bir hayat-ı bâkiye için verilmişler." cümlesini, devamında verilen mesajları "iki hizmetkâr" örneğini de nazara alarak açıklar mısınız?

İnsan, beden yönüyle hayvanlardan çok ileri ve mükemmel olmakla birlikte, insanın diğer canlılardan asıl üstünlüğü ruhuna takılan manevî cihazât yönüyledir. *Mâzi, hâl ve istikbalde* vuku bulan hadiseleri düşünüp değerlendiren bir akıl, inanan bir kalb, gördüğü ve öğrendiği her şeyi koruyan bir hafıza, aczini ve fakrını bilip Rabbine teveccüh eden bir vicdan, yapacağı şeyleri önceden planlama, karar verme ve uygulama özelliğine sahip bir ilim ve irade ve böyle daha nice manevî cihazlar ve kabiliyetler hayvanlarda yoktur. Bunlara sahip olmayan hayvanların bu dünyada rahat bir hayat geçirmeleri, geçmişin elemlerini hiç hatırlamayıp, istikbalden endişe etmemeleri, dünya hayatı için gerekli şeyleri hazır bulmaları, bu konuda önemli bir gayret içine girmemeleri gösteriyor ki, insan bu dünyaya sadece rahat bir şekilde ömür sürmek için gelmemiştir. Ondaki her cihazın, her latifenin çok gayeleri ve hikmetleri vardır.

"Demek, ahsen-i takvîm sûretinde yaratılan insan, hayat-ı dünyeviyyeye hasr-ı fikr etse, yüz derece, sermayece hayvandan yüksek olduğu halde, yüz derece, serçe kuşu gibi bir hayvandan aşağı düşer."(1)

Üstat Hazretleri eşyanın hikmetlerini üç ana grupta ele alıyor.

"Nur-u Kur'ân ile gördüm ki; birbiri içinde üç küllî dünya var. Birisi, esmâ-i İlâhiyeye bakar, onların âyinesidir. İkinci yüzü, âhirete bakar, onun mezraasıdır. Üçüncü yüzü, ehl-i dünyaya bakar, ehl-i gafletin mel'abegâhıdır."(2)

İşte, "*hayat-ı dünyeviyyeye hasr-ı fikr*" eden, yâni aklını sadece dünyanın üçüncü yüzü için kullanıp diğer çok önemli iki yüzü dikkate almayan insan, o çok büyük hayat sermayesini zayi etmiş olur. Dünyadan edindiği zevk ve lezzet de hayvanlardan çok aşağı mertebede kalır.

Birinci cihette hiçbir canlı, insana yetişemez. Bu noktada en üstün varlık, ahsen-i takvimde yaratılan insandır. İnsan, bu üstün yaratılışının şükrünü yerine getirmeye çalışmalı ve hayatını ebedî âlem hesabına en iyi şekilde değerlendirme konusunda hassasiyet göstermelidir.

İkinci cihet itibariyle, canlılar içerisinde âhirete en fazla mahsul gönderen insan nevidir. İnsanın aklı ve kalbi, görmesi, işitmesi gibi her bir hissi de âhret hesabına bir görev yapmakta, sahibini ya cennete yahut cehenneme hazırlamaktadır. Sevgi, korku, hırs, hased, şefkat, merhamet, merak, endişe, tevazu, kibir, cömertlik, cimrilik gibi binlerce hissin her birisi insan için hem bir sermaye, hem bir imtihan vesilesidir. Kalbi ve aklı yanında bütün his dünyasını da Allah'ın emir ve rızası dâiresinde kullanabilen kâmil bir mümin, melekleri çok gerilerde bırakan manevî makamlara erer.

Bütün bunları nefis namına ve isyan yolunda kullananlar ise hayvanlardan aşağı düşmekle kalmaz, bazen şeytanları bile geride bırakacak kadar alçalırlar.

Dipnotlar:

(1) bk. [Sözler, Yirmi Üçüncü Söz, İkinci Mebhas.](#)

(2) bk. [Lem'alar, Yirmi Altıncı Lem'a, Sekizinci Rica.](#)